

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
Освітня програма	38732 Науки про Землю
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	103 Науки про Землю

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	38732
Назва ОП	Науки про Землю
Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	103 Науки про Землю
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Шевчук Сергій Миколайович, Рябчинський Микита Дмитрович, Гожик Андрій Петрович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не залучався
Дати візиту до ЗВО	15.07.2020 р. – 17.07.2020 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/akredytatsiia%20ta%20litsenzuvannia/2020/vidomosti_pro_samootsiniuvannia_PhD_103_Nauky_pro_Zemlju.pdf
Програма візиту експертної групи	http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/akredytatsiia%20ta%20litsenzuvannia/2020/programa_dystantsijnoji_roboty_103.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

☐ Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ОП акредитується вперше, спрямування програми повністю корелює з місією та Стратегією ЗВО. Програма в цілому забезпечує формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача. Правила прийому є чіткими і зрозумілими. Форми і методи навчання базуються на врахуванні студентоцентрованого підходу і принципів академічної свободи. Фінансові, матеріально-технічні ресурси, навчально-методичне забезпечення та сформоване освітнє середовище є сприятливими і достатніми для реалізації цілей та результатів навчання. Розроблена і функціонує система положень, яка регламентує внутрішнє забезпечення якості ОНП. Навчання та викладання на ОНП підпорядковано вимогам прозорості, публічності та академічної доброчесності

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Сильними сторонами ОНП є відповідність її цілей місії і стратегії ЗВО, зв'язок із програмами інших спеціальностей, а також наявність у ЗВО практики перегляду програм із урахуванням регіонального контексту. Програма асистентської педагогічної практики кожного здобувача освіти повністю персоналізована, а педагогічна складова програми достатня для формування компетентностей необхідних для подальшої професійної викладацької діяльності. ОНП забезпечує набуття здобувачами вищої освіти необхідних соціальних навичок. Складовою більшої частини освітніх компонентів програми є індивідуальні науково-дослідні завдання, що сприяє ефективному поєднанню навчальної і наукової діяльності. У ЗВО існує партнерська програма із платформами з запобігання плагіату, що дозволяє бюджетно для ЗВО та безкоштовно для здобувачів підтримувати високий рівень академічної доброчесності. Використання онлайн платформи Moodle для контакту здобувач-ЗВО дозволяє пришвидшити процедуру контролю наукових робіт. Існування окремого підрозділу з питань доброчесності забезпечує достатній рівень неупередженості з боку ЗВО. Наявна дієва система рейтингової оцінки якості професійної діяльності НПП. Успішно реалізується «Програма професійного розвитку викладачів». Наявна дієва система матеріального та морального мотивування та стимулювання викладачів. ЗВО забезпечує безоплатний доступ усіх учасників освітнього процесу до відповідної інфраструктури та наукометричних баз даних. Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів освіти. ЗВО забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів освіти. ЗВО послідовно розробляє і вдосконалює внутрішню систему забезпечення якості. Діяльність ЗВО прозора і публічна. Вся необхідна інформація знаходиться у відкритому доступі на сайті університету та факультету і є зрозумілою для усіх стейкхолдерів. На сайті ЗВО розміщена інформація про кожного аспіранта. Підготовка здобувачів освіти здійснюється у рамках сформованих наукових шкіл. Результати наукової роботи здобувачів освіти та їх керівників опубліковані у виданнях, що індексуються у наукометричних базах Scopus та (або) Web of Science.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Слабкі сторони: - невідповідність предметної області програми предметній області спеціальності у 2017/2018-2019/2020 навчальних роках; - невідповідність фахових компетентностей і результатів навчання програми предметній області спеціальності; - незабезпеченість обов'язковими компонентами 11 компетентностей програми; - не всі програмні результати навчання відображені у результатах навчання відповідних дисциплін; - надмірна кількість компетентностей (30) і програмних результатів навчання (20); - частина представників роботодавців у Програмовій раді, у факультетській секції загальноуніверситетської Ради стейкхолдерів не мають стосунку до предметної області спеціальності; Рекомендації: - допрацювати програму з врахуванням досвіду вітчизняних і закордонних ЗВО які мають докторські школи з Наук про Землю; - оптимізувати кількість компетентностей та програмних результатів навчання, привести їх у відповідність до предметної області спеціальності та до заявлених цілей щодо підготовки фахівців з гідрології; - привести у відповідність до предметної області спеціальності «Науки про Землю» перелік освітніх компонентів освітньої програми та навчальний план, передбачивши забезпечення визначених програмою компетентностей та результатів навчання обов'язковими освітніми компонентами; - при оновленні складу Програмової ради із спеціальності «Науки про Землю» звернути увагу на відповідність представників роботодавців предметній області спеціальності; - розвивати лабораторну базу необхідну для здійснення натурних досліджень за предметною областю спеціальності - вивчення фізичних властивостей, структури та хімічного складу компонентів геосфер (грунту, води, атмосфери, порід тощо); - ЗВО слід продовжити розбудову багаторівневої системи забезпечення якості і посилити в ній моніторингову функцію загальноуніверситетських підрозділів (4-й рівень моделі); - розглянути можливість запровадження практики проміжної атестації (звітування) аспірантів на засіданнях вченої (наукової) ради географічного факультету чи Університету;

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Підготовка фахівців за освітньо-науковою програмою (далі ОНП) третього рівня «Науки про Землю» відповідає місії ЗВО (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2015/strategija_rozvytku_TNPU.pdf, див. Вступ) щодо підготовки «високопрофесійних, морально стійких, патріотичних фахівців, здатних ефективно працювати і навчатися протягом життя, шляхом органічного поєднання їх самостійної систематичної навчальної, пошуково-дослідницької, громадської діяльності та якісної викладацької й виховної роботи, ґрунтовних наукових досліджень науково-педагогічних працівників», і безумовно сприяє досягненню такої стратегічної цілі як «розвиток наукової та навчально-дослідницької діяльності, підвищення якості фахової підготовки студентів на інноваційній основі» (там же, Розділ 1). Зауважимо, що формулювання мети програми у всіх редакціях ОНП (2016, 2017, 2019, 2020) є надто загальним: «Забезпечити здобувачу вищої освіти засвоєння знань, умінь та навичок в сфері наук про Землю на належному рівні, який надасть можливість вільного доступу до працевлаштування, подальшого навчання та наукової діяльності» і може бути застосовано не тільки до програми рівня PhD, але й до ОНП програми за рівнем магістра. Наведене у відомостях самооцінювання (далі – ВСО) обґрунтування унікальності програми «...вдосконалення просторової організації господарства області, оптимізації системи природокористування та використання ресурсного потенціалу Тернопільської області...» позиціонує цю програму як таку, що базується на досягненнях науковців географічної науки (економічної та конструктивної географії), а не на досягненнях наук про Землю (згідно <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF#Text> Науки про Землю це «спеціальність, що передбачає вивчення складу і будови Землі, у тому числі геологія, геофізика, мінералогія, геохімія, вулканологія, сейсмологія та інші фізичні науки про Землю, метеорологія та інші атмосферні науки (включаючи кліматичні дослідження), гідрологія, океанологія»). При цьому додамо, що на інших рівнях вищої освіти ЗВО послідовно розвиває освітні програми в предметній області спеціальності 103 «Науки про Землю»: за першим (бакалаврським) – «Гідрологія» і «Ґрунтознавство, експертна оцінка земель та територіальне планування» і «Науки про Землю» - за другим (магістерським) рівнем.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

ОНП схвально оцінена потенційними роботодавцями, про що свідчать додані до ВСО рецензії. На жаль в одній з них (завідувача відділення економіки та туризму Галицького коледжу імені В'ячеслава Чорновола С.Добровольської від 05.05.2020 р.) акредитована ОНП помилково названа програмою «Туризм». У ЗВО сформована (шляхом утворення підсекцій по факультетам) і діє рада стейкхолдерів, яка щорічно надає рекомендації по всім програмам відповідного підрозділу, таким чином працевластувачі мають безумовну можливість надавати свої рекомендації як на етапі формування програм, так і при їх подальшому удосконаленні. Єдиним недоліком є те, що у поточному складі цієї ради (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/rada-steykholder-v.php) лише два потенційних працевластувачі для фахівців із спеціальності 103 «Науки про Землю» - начальник департаменту екології і природних ресурсів ТОДА (Сінгалеви́ч О.В.) і заступник директора НПП «Дністровський каньйон» (Шкільнюк М.Ф.), решта є потенційними роботодавцями для випускників програм із спеціальностей 014 «Середня освіта», 106 «Географія», 242 «Туризм». Додаткові можливості впливати на формування і зміну програм працевластувачі і здобувачі освіти отримали з 2019 року, коли у ТНПУ (на виконання рішення Вченої ради від 29.01.2019), на кожній спеціальності, як дорадчий орган гаранта освітньої програми, було створено Програмну раду, куди входять гарантіосвітні програм, здобувачі вищої освіти, зовнішні стейкхолдери і науково-педагогічні працівники. На програмі, яка була подана на акредитацію до складу Програмної Ради, крім зовнішніх стейкхолдерів, увійшов також аспірант І.Р.Кузик, так що і працевластувачі і здобувачі освіти мають інституційно забезпечену можливість вносити свої пропозиції щодо розвитку програм. До того часу, згідно результатів зустрічі з роботодавцями їх пропозиції роботодавців щодо ОНП враховувались як наслідок прямого спілкування.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Програмні результати навчання освітньо-наукової програми «Науки про землю» у 2016 році були визначені відповідно широкої предметної області спеціальності, яка включала тоді і географію. На жаль, після виокремлення (Постанова КМ України за № 53 від 01.02.2017 р.) географії як окремої спеціальності, ЗВО, неодноразово змінюючи програму (у 2017 і 2019 роках) ЗВО (на відміну від тих вітчизняних університетів чий досвід, за свідченням розробників, вивчався при укладанні програми) не вніс змін ні цілей програми, ні до предметної області, ні до програмних результатів навчання. Нова редакція програми, предметна область якої відповідає стандартам вищої

освіти за спеціальністю була затверджена Вченою Радою ЗВО 26.06.2020 р., і за цією редакцією ОНП навчання ще не відбувалося. Програма враховує регіональний контекст, про що свідчать зокрема і відгуки дирекції НПП «Дністровський каньйон», виконавчого комітету Тернопільської міської ради, представників академічної спільноти Тернопільської та Івано-Франківської областей. Нова редакція ОНП (від 25.06.2020 р.) передбачає що додатковою потенційною сферою працевлаштування випускників є гідрометеорологічні служби регіону. Потребу якісного оновлення кадрів водогосподарських служб регіону на зустрічі з працедавцями підтвердив заступник міського голови міста Тернополя Л.О.Бицюра. Розробники програми у 2016 році знайомилися із розробками аналогічних програм у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, Харківському національному університеті імені В.Н.Каразіна, Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, Львівського національного університету імені Івана Франка. На жаль, розробники не знайшли часу продовжити ознайомлення з відповідними програмами у подальшому, і не врахували досвід вітчизняних університетів із адаптації своїх програм після звуження предметної області. Програма «Науки про землю» Szkoła Doktorska Nauk Ścisłych i Przyrodniczych Університету Марії Кюрі-Скłodовської у Любліні (<https://www.umcs.pl/pl/program-ksztalcenia,19503.htm>), яку названо в якості взірця у відомостях самоцінювання, не передбачає опанування методів конструктивної географії чи суспільно-географічних досліджень, натомість зосереджена на вивченні загальних трендів розвитку наук про Землю, моделюванню природних процесів в надрах і на поверхні Землі, побудовам баз даних і синергії наук про Землю і екології. Програма «Науки про Землю» Краківського педагогічного університету, на яку також посилаються розробники ОНП, передбачає (<https://szkola-doktorska.up.krakow.pl/en/earth-and-environmental-sciences>) ґрунтовне володіння здобувачами освіти за рівнем PhD фізичними і хімічними методами дослідження природних об'єктів і проведення дисертаційних досліджень в напрямках: геологія, геоморфологія, літологія, гідрологія, кліматологія, геоекологія, геонархеологія, захист довкілля і геохімія довкілля. Очевидно що ОНП «Науки про Землю» Тернопільського національного педагогічного університету має зовсім інше спрямування.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

На час проведення акредитаційної експертизи стандарт вищої освіти за спеціальністю 103 «Науки про Землю» для третього рівня вищої освіти ще не затверджений - у 2019 році були затверджені стандарти за цією спеціальністю для першого та другого рівнів вищої освіти. Перша редакція освітньої програми «Науки про Землю» (введена в дію 05.05.2016 р.), як вже зазначалося вище, була сформована не тільки до затвердження стандарту, але й до виділення географії як окремої спеціальності і об'єктивно не могла врахувати розділення предметних областей 103 і 106 спеціальностей. При її розробленні ЗВО керувався національною рамкою кваліфікацій і Постановою КМ України від 23.03.2016 р. за № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук навчальних закладах (наукових установах)». Програмні результати навчання всіх редакцій ОНП (від 2016 до 2020 р.) відповідали опису 8 кваліфікаційного рівня Національної рамки кваліфікацій України в редакції від 23.06.2011 р. (Постанова КМ України за № 1341) та 9 кваліфікаційного рівня в редакції від 12.06.2019 р. (Постанова КМ України за № 509). Вимоги чинної Національної рамки кваліфікацій України, в редакції від 25.06.2020 р. згідно Постанови КМ України за № 519, в даній ОНП ще могли бути враховані. Число загальних (12) і фахових (18) компетентностей, а також результатів навчання в щонайменше втричі перевищує кількість рекомендовану Науково-методичною радою МОН України – обґрунтувати опанування такої кількості результатів навчання за рахунок освітньої компоненти ОНП практично неможливо. В усіх редакціях програм (у тому числі у редакції від 25.06.2020 року) формулювання більшості загальних компетентностей не відповідають Методичним рекомендаціям щодо розроблення стандартів вищої освіти (затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 р. № 600, із змінами внесеними наказами №1648 від 21.12.2017 р. і №1254 від 01.10.2019 р.) – за виключенням ЗК9 і ЗК10, всі інші в кращому випадку є об'єднанням кількох загальних компетентностей рекомендованих МОН України. Фахові компетентності переважно орієнтовані на предметну область географії, а не наук про Землю (наприклад ФК2-ФК4, ФК8, ФК13 - у всіх редакціях). Програмні результати навчання практично не прив'язані до предметної області і майже без обмежень могли б бути застосовані до будь-якої іншої спеціальності.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Сильними сторонами ОНП є відповідність її цілей місії і стратегії ЗВО, зв'язок із програмами інших спеціальностей, а також наявність у ЗВО практики перегляду програм із урахуванням регіонального контексту.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Невідповідність предметної області програми предметній області спеціальності у 2017/2018-2019/2020 навчальних роках. Невідповідність фахових компетентностей і результатів навчання програми предметній області спеціальності. Надто велика кількість (втричі більша за рекомендовану) загальних та фахових компетентностей і програмних

результатів навчання. Рекомендація – кардинально допрацювати програму з врахуванням досвіду вітчизняних та закордонних ЗВО, з врахуванням заявлених цілей - в першу чергу тих із них які формують програми за спеціалізацією в гідрології. При доопрацюванні скоротити кількість компетентностей та програмних результатів навчання, привести їх у відповідність до предметної області. Для збереження і примноження надбань наукової школи географічного факультету з конструктивної географії, економічної та соціальної географії, географії рекреацій та туризму ЗВО можливо було б варто відкрити програму третього рівня вищої освіти за спеціальністю 103 «Географія».

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Не повна відповідність зазначеному критерію, яка, однак, може бути усунута

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг освітньої компоненти ОНП становить 60 кредитів ЄКТС і відповідає вимогам чинного законодавства. Згідно інформації, що представлена в ОНП і НП, обов'язкові компоненти складають 45 кредитів, а вибіркові – 15 кредитів (25%).

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ОП є структурованою у контексті загального часу навчання, а навчальний план розділений на цикли загальної, професійної і практичної підготовки – такий поділ практикується у ЗВО для зручності адміністрування формування індивідуальних освітніх траєкторій. Можливість досягти заявлених цілей і програмних результатів навчання не є переконливою. Так, згідно матриці відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми в усіх редакціях ОНП обов'язковими компонентами програми не забезпечуються ЗК8, ФК1, ФК3, ФК5, ФК10-ФК16, при цьому наявні в усіх редакціях програм і навчальних планів обов'язкові освітні компоненти дійсно не дають можливості сформулювати такі важливі для майбутнього науковця цієї спеціальності компетентності як: «Володіння сучасними методами, які використовуються у виробничих та науково-дослідницьких організаціях при вивченні Землі, її геосфер та їхніх компонентів» (ФК11) і «Здатність до здійснення науково-дослідної роботи у сфері наук про Землю» (ФК16). Понад те, навіть наведені у програмі вибіркові компоненти («Прикладна фізична географія», «Екологічне картографування та комп'ютерна графіка», «Земельні ресурси України», «Географія міжнародного туристичного бізнесу», «Географія рекреаційно-туристичних дестинацій», «Географія рекреаційного туризму»), які згідно матриці відповідності забезпечують формування названих компетентностей, їх не можуть забезпечити в принципі. В редакціях ОНП 2016, 2017, 2019 років програмні результати навчання ПРН14 і ПРН20 забезпечувались виключно вибірковими компонентами, а ПРН15 і ПРН17 не забезпечувались освітніми компонентами взагалі. У затвердженій після формування відомостей самооцінювання редакції ОНП від 26.06.2020 р. даним програмним результатам співвіднесені обов'язкові освітні компоненти - «Організація наукової діяльності», «Актуальні проблеми конструктивної географії», «Екологічна геологія», «Асистентська педагогічна практика», однак у їх силабусах (завантажені з сайту ЗВО 27.07.2020 р.) будь-які згадки про вказані результати навчання відсутні. Під час інтерв'ю з керівництвом факультету відсутність співвіднесення програмних компетентностей і програмних результатів навчання із обов'язковими компонентами ОНП була пояснена технічним недоглядом, чому суперечить відсутність відповідних навчальних цілей у силабусах навчальних дисциплін. Відповіді на питання яким чином можуть бути забезпечені навчальні цілі і програмні результати навчання за ОНП спеціальності «Науки про Землю» за практичної відсутності фахових освітніх компонентів (єдине виключення – дисципліна «Екологічна геологія») не вдалося отримати ні під час зустрічей, ні під час вивчення наданих і наявних у відкритому доступі документів. Додатково зауважимо що вжиті у ОНП формулювання ПРН на кшталт «мати здатність до...» зазвичай використовуються для опису компетентностей однак не застосовуються для опису результатів навчання.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОНП «Науки про Землю» при її започаткуванні у 2016 році відповідав предметній області широкої (до виокремлення географії як окремої спеціальності) спеціальності «Науки про Землю». Після розділення предметних областей 103 і 106 спеціальностей у 2017 році і до завершення 2019/2020 навчального року предметна область ОНП не відповідала предметній області спеціальності 103 «Науки про Землю». Нова редакція програми, предметна область якої відповідає предметній області спеціальності визначеній стандартами вищої освіти за рівнями бакалавра і магістра спеціальністю була затверджена Вченою Радою ЗВО 26.06.2020 р., і за цією редакцією програми навчання ще не відбувалося. У визначенні предметної області, орієнтації та фокусу ОНП не відзначено поглиблене вивчення водних об'єктів а також міждисциплінарність, що не узгоджується із розділом 4 профайлу, де вказано що «... сферою працевлаштування є екологічні та гідрометеорологічні служби, ...». Те що у ОНП зміна визначення предметної області відбулася лише формально підтверджує відсутність змін у переліку фахових компетентностей (чисто географічних компетентностей втричі більше ніж компетентностей спеціальності), у переліку результатів навчання і переліку обов'язкових освітніх компонентів (вибіркові теж практично не змінилися). Незрозумілою є присутність у обов'язковій частині навчального плану таких суто географічних дисциплін як «Актуальні проблеми конструктивної географії» і «Методи суспільно-географічних досліджень» (8 із 12 кредитів виділених у програмі на дисципліни фахового спрямування). Дисципліни спрямовані на формування цифрових компетентностей у обов'язковій частині програми не представлені, а дисциплін гідрологічного спрямування в програмі немає взагалі (навіть на вибір).

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Здобувачі вищої освіти реалізують своє право на вибір навчальних дисциплін насамперед шляхом вільного обрання їх з переліку вибіркових дисциплін, що представлені у програмі – здобувачу надається перелік із 21 дисципліни (обсягом 5 кредитів ЄКТС кожна), з яких він має обрати 3 (15 кредитів – що складає 25% від 60 кредитів освітньої складової програми). Порядок вибору дисциплін в університеті регулюється «Положенням про порядок та умови обрання здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін за вибором» (наказ № 83-р від 31.03.2020 р.), яким передбачено що студентам пропонуються при здійсненні вибору обирати «75% – професійно-орієнтовані вибіркові дисципліни за спеціальністю ... 25% – дисципліни загальної підготовки та/або будь-які дисципліни з інших спеціальностей». При спілкуванні з службами університету, керівництвом факультету та здобувачами освіти було встановлено що норма поділу вибіркових дисциплін на фахові і загальні має виключно рекомендаційний характер і не обмежує право студентів на формування індивідуальної освітньої траєкторії. Реалізація права вибору здійснюється через платформу сервера електронних ресурсів ЗВО, кількісних обмежень щодо контингенту слухачів за дисциплінами на третьому рівні вищої освіти ЗВО не встановлює. Здобувачі освіти із своїми правами щодо вибору навчальних дисциплін добре ознайомлені.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Практична підготовка здобувачів вищої освіти за спеціальністю реалізується під час виконання ними наукової складової індивідуального навчального плану – шляхом участі у наукових проектах, грантах тощо. Освітня складова ОНП не містить компонентів спрямованих на формування фахових компетентностей професіоналів які зазвичай готуються в межах спеціальності Науки про Землю: метеоролог, кліматолог, гідролог, гідрогеолог, океанолог, геофізик, мінералог, геохімік, петрограф, геолог тощо. Програмою також передбачено набуття фахових компетентностей викладача під час проходження асистентської педагогічної практики (8 кредитів) яку здобувачі освіти проходять на другому році навчання. Під час проходження практики здобувачі освіти під керівництвом керівників практики (і наукових керівників – якщо відмінно) знайомляться з основним складовими професійної діяльності викладачів – навчальною, методичною та виховною. Проведення занять відбувається у присутності викладача який відповідає за курс і під його керівництвом. Програма асистентської педагогічної практики кожного здобувача освіти повністю персоналізована. Слід вважати педагогічну компоненту програми достатньою для формування компетентностей необхідних для подальшої професійної викладацької діяльності.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

В ОП належним чином представлені гуманітарні компоненти («Організація наукової діяльності», «Філософія: історико-філософські та сучасні смислові параметри знання», «Академічно і професійно-орієнтоване спілкування (англійською / німецькою / французькою)», «Педагогічна антропологія» – сукупний обсяг 22 кредити) які спрямовані на формування світоглядних, дослідницьких і комунікативних якостей здобувачів вищої освіти. Дисципліни цього спрямування належно представлені і у вибірковій частині програми (наприклад – «Європейська грантова система підтримки наукових досліджень та академічних обмінів», «Глобальні проблеми сучасності»,

«Основи здорового способу життя» тощо). Викладання всіх дисциплін програми (крім дисципліни «Академічно і професійно-орієнтоване спілкування») проводиться українською мовою. Під час спілкування з викладачами та студентами встановлено, що соціальні навички (зокрема - комунікації, лідерства, самостійного прийняття рішень) здобувачі вищої освіти набувають найкраще під час проходження асистентської педагогічної практики і участі в наукових проектах. Додатково сприяє розвитку комунікативних здатностей формування наскрізних (міжфакультетських) академічних груп для опанування дисциплін циклу загальної підготовки.

7. Зміст освітньої програми урахуває вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійні стандарти за професіями, доступ до яких надає вища освіта за спеціальністю 103 «Науки про Землю», відсутні. Програма не містить інформації про те які саме програмні результати навчання сприяють працевлаштуванню випускників у «екологічні та гідрометеорологічні служби, міжнародні та національні урядові та неурядові організації, ..., природоохоронні установи, органи державного управління, підприємства сфери бізнесу, консалтингові, аналітичні та аутсорсингові компанії». При формуванні програми ЗВО використовував ДК 003:2010, а також кваліфікаційні характеристики (проекти кваліфікаційних характеристик) працівників вищої школи і наукових установ (2310 Викладачі університетів та закладів вищої освіти; 2310.1 Професори та доценти; 2213.1 Наукові співробітники).

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Обсяг освітньої компоненти ОНП становить 60 кредитів ЕКТС, по 22-23 кредити ЕКТС обов'язкової частини програми на перші два навчальні роки. Вибіркову складову програми студент може опановувати (в залежності від здійсненого вибору) упродовж перших двох років навчання за власним графіком. Робочими програми усіх дисциплін передбачене проведення лекційних та/або семінарських занять. Обсяг самостійної роботи складає рівно 2/3 від загальної кількості годин для всіх дисциплін програми. Дисципліни ЗВО вживає заходів для реальної оцінки обсягу самостійної роботи, у середньому потрібної здобувачеві для належного опанування дисципліни. Самостійна робота реалізується в позааудиторний час, що не фіксується розкладом. Тижнева кількість навчальних занять за обов'язковою складовою програми складає від 6 (перший-другий семестри) до 16 годин (третій семестр) на семестр. Останній показник слід вважати надто високим для програми третього рівня вищої освіти. Спілкування зі студентами під час інтерв'ювання показало відсутність скарг студентів щодо співвідношення аудиторного навантаження та самостійної роботи.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

В ЗВО діє «Положення про підготовку фахівців із застосуванням дуальної форми здобуття освіти в ТНПУ ім. В. Гнатюка», однак дана програма не передбачає використання дуальної форми навчання, яка ґрунтується на організації освітнього процесу, що поєднує навчання на території ЗВО і безпосередньо на робочому місці.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Послідовність освітніх компонентів і їх зв'язки між собою забезпечують можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії для здобувачів вищої освіти. Положення про порядок та умови обрання здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін за вибором і практика його застосування повною мірою дозволяють здобувачам освіти формувати власну індивідуальну освітню траєкторію. Програма асистентської педагогічної практики кожного здобувача освіти повністю персоналізована, а педагогічна складова програми достатня для формування компетентностей необхідних для подальшої професійної викладацької діяльності. ОП забезпечує набуття здобувачами вищої освіти необхідних соціальних навичок.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Слабкі сторони: 1) З 2017 по 2020 рік предметна область програми не відповідала предметній області спеціальності. Нова редакція ОН від 06.2020 р. зафіксувала (у визначенні предметної області, орієнтації та фокусу програми) ОНП зміну предметної області у відповідності до спеціальності, однак не внесла змін до компетентностей, програмних

результатів навчання та обов'язкових компонентів, що свідчить про те, що невідповідність предметній області спеціальності не була ліквідована. 2) У всіх редакціях програми обов'язковими компонентами не забезпечуються 1 загальна і 10 фахових компетентностей визначених програмою; 3) З 2016 до 2020 року 2 програмних результати навчання не забезпечувались освітніми компонентами взагалі, а ще 2 програмних результати забезпечувались тільки вибічковими компонентами програми. У новій редакції програми цим програмним результатам співвіднесені обов'язкові освітні компоненти, однак у силабусах останніх будь-які згадки про відповідні результати навчання відсутні. 4) Освітня складова ОНП майже не містить компонентів спрямованих на формування фахових компетентностей професіоналів підготовка яких традиційно може здійснюватися в межах спеціальності Науки про Землю (єдина фахова дисципліна – «Екологічна геологія»). 5) Кількість навчальних занять на тиждень в окремі семестри (16 і більше) надто велика для здобувачів освіти третього рівня. Рекомендуємо: - привести у відповідність до предметної області спеціальності «Науки про Землю» фахові компетентності, програмні результати навчання та перелік освітніх компонентів освітньої програми, а також навчальний план; - надати в програмі обґрунтування задекларованих можливостей працевлаштування випускників.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень Е

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Виділені вище сильні і слабкі сторони під час аналізу діяльності ЗВО за критерієм 2 дозволили експертній групі зробити висновок про відповідність ОП рівню Е, оскільки виявлені недоліки, хоча і є суттєвими, можуть бути виправлені упродовж року.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Загальні вимоги щодо прийому до аспірантури Тернопільського Національного Педагогічного Університету приведені у документі «Правила прийому до аспірантури» (http://tnpu.edu.ua/abiturient/pdf/2020/dodatok_10_do_pravyl_pryjomu.pdf). Усі документи доступні на сайті, загальні умови є чітко визначеними та прозорими для розуміння, чітко описано отримання бонусних балів виходячи з попередніх здобутків абітурієнта. Щодо окремих випадків, слід зазначити, що умови вступу враховують усі групи здобувачів, але не уточнюють типу додаткових випробувань для абітурієнтів з інших спеціальностей. Зважаючи на результати бесід з викладацьким складом та здобувачами можна зробити висновок, що на цей час програма є орієнтованою на випускників магістратури власного ЗВО.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Загальні правила потребують від абітурієнта проходження іспитів з фахової дисципліни та іноземної мови. Програми вступу щодо фахової дисципліни http://tnpu.edu.ua/naukova-robota/PhD/prohrama_vstupu_103.pdf та іспиту з іноземної мови http://tnpu.edu.ua/naukova-robota/PhD/Prohrama_vsupnoho_ispytu_en.pdf оновлюються щорічно та є прозорими та доступними на сайті. Програма фахового вступного іспиту відображає особливості освітньої програми – за змістом не відповідає предметній області спеціальності 103 «Науки про Землю», про що чітко вказано у вступі до програми: «Вступне випробовування з охоплює матеріал з таких розділів: «Історія розвитку економічної та соціальної (суспільної географії)», «Основи теорії і методології», «Суспільна географія світу», «Економічна та соціальна географія України», «Соціально-економічна картографія». Можливе зарахування іспиту з іноземної мови на базі переліку сертифікатів зазначених у документі «Правила прийому до аспірантури» (http://tnpu.edu.ua/abiturient/pdf/2020/dodatok_10_do_pravyl_pryjomu.pdf) та успішного проходження цими сертифікатами експертизи на кафедрі іноземних мов. Документи є у вільному доступі та прозорі для розуміння.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

На основі бесіди з викладацьким складом та здобувачами вищої освіти було встановлено що для останніх існують постійні можливості для освітньої мобільності, є допоміжні платформи для пошуку таких курсів та перелік ЗВО з інформацією про партнерські програми (<http://tnpu.edu.ua/naukova-robota/akadem-chna-mob-in-st.php>; <http://tnpu.edu.ua/about/pidrozdzily/partners.php>) На момент проведення комісії не було прецедентів з перезарахування кредитів здобувачам освіти за програмою отриманих під час академічної мобільності. Здобувачі освіти із своїми правами на перезарахування кредитів ознайомлені, але наразі використовують академічну мобільність як платформу для самоосвіти та підвищення кваліфікації.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У ЗВО існує “Положення про визнання результатів, здобутих у неформальній та інформальній освіті” (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2019/Polozhennia_pro_vyznannia_rezultatuv_zdobutykh_u_neformalni_i_ta_informalni_osvity.pdf). Згідно цього Положення перезарахування здійснюється спеціально створеною ректором комісією в результаті проведення визначених комісією форм атестації. В Положенні також вказано, що можуть бути визнані не більш ніж 15% від загального обсягу освітньої програми, однак викладачі під час проведення бесіди з викладацьким складом заявили що такого ліміту не існує. Для зручності здобувачів існують платформи для пошуку курсів неформальної освіти <http://tnpu.edu.ua/naukova-robota/neformalna-osv-ta.php> На момент проведення комісії за даною ОНП не було прецедентів з перезарахування кредитів отриманих під час неформального навчання. Здобувачі використовують неформальну освіту як платформу для самоосвіти та підвищення кваліфікації, на момент отримання сертифікатів наявні на програмі здобувачі освіти вже виконали освітню складову свого навчального плану.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила прийому є прозорими та зрозумілими для абітурієнта, усі документи є відкритими та доступними для перегляду. Загальні критерії, дати та умови чітко окреслені для кожної з груп абітурієнтів та не містять дискримінаційних та лімітуючих положень. Існують постанови, що регулюють прийняття результатів як освітньої мобільності, так і результатів неформальної освіти. ЗВО пропонує та заохочує здобувачів проходити зовнішні курси підвищення кваліфікації. Якісний відбір аспірантів заснований на додаткових балах, виходячи з попередніх результатів освітнього процесу та участі у конкурсах, олімпіадах, конференціях тощо. Такий відбір спонукає здобувачів нижчих рівнів приймати участь у зазначених вище діяльностях.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Програма фахового вступного випробування не відповідає предметній області спеціальності і зорієнтована на випускників власної магістратури ЗВО із спеціальності географія. Слід привести програму вступного випробування у відповідність до предметної області спеціальності. Потребує пояснення максимальний обсяг можливого перезарахування кредитів визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Програма в цілому відповідає вимогам критерію. Наявні недоліки не є критичними чи такими які не можуть виправлені ЗВО без додаткового контролю

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та

принципам академічної свободи.

Форми організації освітнього процесу та методи навчання за ОНП визначаються згідно «Положення про організацію освітнього процесу». Особлива увага приділяється питанням врахування інтересів, здібностей, ціннісних орієнтацій здобувачів освіти при формуванні індивідуальної траєкторії формування передбачених програмою інтегральної, загальних та професійно-педагогічних компетентностей. Особливо яскраво це ілюструє підхід ЗВО до формування програми асистентської педагогічної практики, під час якої кожен аспірант виконує спеціально розроблені для нього індивідуальні завдання. Академічна свобода реалізується під час вибору студентами дисциплін із вибіркового циклу. Зустріч із студентами підтвердила, що здобувачі не тільки мають задеклароване в документах право на формування власної освітньої траєкторії, але й повною мірою користаються цим правом. Здобувачі освіти третього рівня вищої освіти мають можливість оцінити значущість освітнього компоненту, необхідність його корекції, рівень викладання а також сильні та слабкі сторони викладача. Анкети анонімні, містять 20 питань оцінювання (зокрема: «Ця навчальна дисципліна сприяла розвитку моєї креативності і навчила мене мислити творчо», «На заняттях аспірантам цікаво, постійно підтримується увага до матеріалу, що вивчається», «Ця дисципліна має практичну цінність для моєї майбутньої кваліфікації», «На лекційних заняттях аспіранти залучаються до обговорення окремих питань, заохочується їх активність» «Я вважаю, що даний предмет необхідний та значущий для моєї професійної діяльності» тощо) і кілька питань із відкритими відповідями. ЕГ ознайомила із результатами опитування проведеного у квітні 2020 року, зауважень і негативних оцінок щодо освітніх компонентів цієї ОНП не висловлювалось, інтегровані оцінки (за п'ятибальною шкалою) – від 4,25 до 4,8 бала.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Інформація про освітній процес є доступною, зрозумілою для здобувачів освіти і надається своєчасно, у повному обсязі. На зустрічі зі студентами було підтверджено, що інформація про результати навчання за освітніми компонентами, політику оцінювання, форми контролю, порядок проведення контрольних заходів надається у вигляді силабусів і робочих навчальних програм, а також усно роз'яснюється викладачем на початку вивчення дисципліни. Графіки навчального процесу розробляються і оприлюднюються не пізніше як за 3 місяці до початку навчального року. Силабуси освітніх компонентів програми розміщені безпосередньо на сторінці силабусів програми (http://tnpu.edu.ua/navchannya/sylabusy/PhD/osv-tno-naukova-programa-nauki-pro-zemlyu-za-spets-aln-styu-103-nauki-pro-zemlyu.php?clear_cache=Y), а також (для дисциплін загальних для різних спеціальностей) на сторінках із списками силабусів інших програм (<http://tnpu.edu.ua/navchannya/sylabusy/PhD/sylabusy-kursiv.php>). На жаль у оприлюднених силабусах обов'язкових освітніх компонентів відсутня інформація щодо досягнення результатів навчання ПРН14, ПРН15, ПРН17, ПРН20: «Демонструвати соціальну відповідальність за результати прийняття стратегічних рішень», «Мати здатність до прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та методів прогнозування», «Нести відповідальність за розвиток професійного знання і практик, оцінювання стратегічного розвитку команди, формування ефективної кадрової політики», «Ініціювати інноваційні комплексні проекти, проявляти лідерство під час їх реалізації»

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Аналіз спілкування з усіма стейкхолдерами та документацією програми свідчать про органічне поєднання навчальної і науково-дослідницької діяльності під час реалізації програми. Цьому сприяє і загально-університетська політика, основні засади якої щодо заохочення наукової діяльності здобувачів викладені в «Положенні про організацію освітнього процесу» (Розділ 9 – «Інтеграція навчальної та наукової діяльності») де визначені шляхи і засоби якими забезпечується інтеграції навчальної і наукової діяльності здобувачів вищої освіти, а також підходи до обліку і оцінювання дослідницької роботи здобувачів, яка реалізується переважно у формі індивідуальних науково-дослідних завдань з освітніх компонентів програми або наукових проектів. Організаційному забезпеченню поєднання навчання і досліджень здобувачів сприяє діяльність Наукового товариства студентів, магістрантів та аспірантів, а також Ради молодих вчених. Здобувачі вищої освіти за ОНП (Т.О. Черешнюк і І.Р.Кузик) впродовж всього періоду навчання залучаються та заохочуються до дослідницьких та освітніх проектів (науково-дослідних тем кафедри географії України і туризму та кафедри геоекології та методики навчання екологічних дисциплін, відповідно). Крім того для фактологічного забезпечення наукової роботи аспірантів залучалися можливості Головного управління статистики в Тернопільській області, Управління екології та природних ресурсів Тернопільської області.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Необхідність регулярного оновлення змісту освіти за освітніми компонентами закладена у базових документах ЗВО: - «Стратегія розвитку освітньої, наукової та інноваційної діяльності Тернопільського національного педагогічного

університету імені Володимира Гнатюка на 2015-2025 роки» називає «постійне оновлення та удосконалення навчальних планів і програм навчальних дисциплін з урахуванням інноваційних процесів, нормативних змін у вищій освіті та стандартах класифікації освіти» одним із ключових пріоритетів напрямку розвитку організації навчального процесу та методичного забезпечення дисциплін, а «удосконалення змісту навчального процесу» і «оновлення науково-методичного забезпечення навчальних дисциплін» є 2 із 13 визначених ЗВО власного шляхів розвитку. – «Положення про організацію освітнього процесу» чітко пов'язує підтримуване ЗВО підвищення кваліфікації викладачів із їх викладацькою діяльністю: «зміст і тематика підвищення кваліфікації викладача має відповідати змісту навчальних дисциплін, які він викладає». З метою забезпечення актуальності змісту освітніх компонентів і їх відповідності цілям освітньої програми, в університеті запроваджена практика розгляду навчальних програм і си́лабусів як замовником дисципліни (вчена рада факультету адміністрування освітньої програми) так і профільною для даного освітнього компоненту методичною комісією, основним завданням якої є моніторинг робочих навчальних програм (си́лабусів) на відповідність сучасному рівню розвитку відповідного розділу науки і актуальному практичному досвіду. Додатковий контроль за якістю змістовного наповнення освітніх компонентів здійснюється завдяки онлайн анкетуванню здобувачів освіти та зовнішніх стейкхолдерів, а також розгляду відповідних документів на Програмних радах. Так, саме пропозиції Програмної ради географічного факультету ініціювали оновлення ряду освітніх компонентів ОНП («Методи суспільно-географічних досліджень», «Актуальні проблеми конструктивної географії», «Філософія: історико-філософські та сучасні смислові параметри знання» тощо). За результатами зустрічей з керівництвом факультету і викладачами програми підтверджено що викладачі не тільки заохочуються і спонукаються до оновлення освітніх програм адміністрацією університету і факультету, але й визнають роботу з оновлення змісту освіти (оновлення змісту лекцій, актуалізація фактичної, у тому числі статистичної інформації, опанування самих сучасних методик і методів досліджень, оновлення інформаційних джерел тощо). Найбільш наочні приклади цього аспекту діяльності НПП демонструють еволюція змістовного наповнення дисциплін які викладають професори Л.Б.Заставецька, Л.П.Царик і А.В.Кузишин.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Зустрічі із ректором, проректорами, представниками загально-університетських структурних підрозділів, керівництвом географічного факультету, викладачами та здобувачами освіти дозволяють зробити висновок про активну роботу ЗВО щодо інтернаціоналізації всіх основних напрямків своєї діяльності. Безумовно цьому сприяє реалізація прийнятої у 2018 році «Стратегія інтернаціоналізації Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка» у якій всі завдання пов'язані із інтернаціоналізацією навчальних програм, навчальних результатів та неакадемічних видів діяльності визнані стратегічними цілями ЗВО. Компонентами такої діяльності визначаються зокрема: 1) імплементація міжнародних компетенцій до загальних освітніх вимог, зокрема щодо опанування іноземними мовами, розуміння актуальних проблем регіонів світу та глобальних викликів; 2) врахування інтернаціонального виміру у кожній освітній програмі на кожному циклі підготовки фахівців, зокрема через розроблення і запровадження нових дисциплін, що формують міжнародні компетенції, або через відповідну адаптацію існуючих дисциплін; 3) розроблення, спільно із зарубіжними партнерами інтегрованих курсів та програм, що передбачають взаємодію з іноземними студентами та викладачами; 4) створення можливостей для міжнародної комунікації у неакадемічних видах діяльності, толерантної взаємодії студентів і викладачів, швидкої інтеграції іноземних студентів і викладачів у студентське і академічне середовище Університету. Міжнародний обмін студентами та викладачами у поєднанні із навчальним процесом стимулюється університетом, який забезпечує вільний і рівний доступ учасників освітнього процесу до необхідної інформації. Географічний факультет, як і інші факультети університету інтенсивно розвиває міжнародну співпрацю як в рамках програм багатостороннього міжнародного співробітництва (Erazmus+, DAAD тощо), так і за двосторонніми угодами. Зокрема за останні три роки Л.Б.Заставецька брала участь у викладанні в Гуманітарно- природничому університеті ім. Яна Длугоша (Польща), А.В.Кузишин працював у рамках спільного наукового проекту з Економічним університетом м.Катовіце (Польща), а стажування в Словаччині, в літніх школах Академічного товариства Міхала Балудянського пройшло п'ятеро викладачів які беруть участь у викладанні за програмою. Заохочується і міжнародна активність здобувачів освіти за ОНП, яким, зокрема надано безкоштовний доступ до науково-метричних баз даних Scopus та Web of Science. Хоча плани участі у міжнародних стажуваннях весни 2020 року були зірвані (реалізація різних видів міжнародної співпраці переведена в дистанційні форми), однак у попередній період вона була достатньо активною. Так аспірант І.Р.Кузик брав участь у міжнародних науково-практичних конференціях в Дрездені (Німеччина) і Опілі (Польща). Здобувачі освітньо-наукового ступеня PhD і випускники аспірантури попередніх років під час зустрічей підтвердили залучення до міжнародної діяльності (Польща, Словаччина, Німеччина).

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Реалізація освітніх програм у ЗВО побудована на засадах академічної свободи. Форми організації освітнього процесу та методи навчання викладання орієнтовані на досягнення визначених у ОНП цілей і сприяють оптимальному, з врахуванням персональних інтересів і здібностей, формуванню індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів. Здобувачам освіти забезпечена можливість анонімно оцінювати освітні компоненти і викладачів програми. Інформація стосовно освітнього процесу для студентів є доступною, зрозумілою, актуальною і своєчасною, надається у повному обсязі й зручній для доступу формі. Інтеграції навчальної і наукової діяльності здобувачів вищої освіти у освітній частині програми досягається завдяки формуванню індивідуальних науково-дослідних завдань з освітніх

компонентів. Викладачі регулярно оновлюють силабуси і робочі програми навчальних дисциплін у частині змістовного наповнення, методів навчання і викладання. До програм міжнародної співпраці активно залучаються як викладачі так і здобувачі освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

У оприлюднених силабусах обов'язкових освітніх компонентів відсутня інформація щодо досягнення результатів програмних результатів навчання ПРН14, ПРН15, ПРН17, ПРН20

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Виділені під час аналізу діяльності слабкі сторони є несуттєвими і можуть бути легко виправлені ЗВО Названі вище сильні сторони, зокрема включення до більшості освітніх компонентів індивідуальних науково-дослідних завдань як засобу поєднання навчальної і наукової діяльності, а також настійна увага ЗВО до питань міжнародної співпраці у освітній діяльності дозволили експертній групі зробити висновок про відповідність ОНП за критерієм 4 рівню А.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти у ЗВО визначені «Положенням про організацію освітнього процесу» (п. 3.4.) і «Положення про систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти», які доступні за посиланнями http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2020/Polozhennia_pro_orhanizatsiiu_osvitnoho_protsesu.pdf і http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2018/Polozhennja_pro_sistemu_otsinjuvannja.pdf Під час спілкування зі здобувачами було встановлено що контрольні заходи є прозорими та чіткими. На сайті існує розклад контрольних заходів з датами, викладачами тощо. В затверджених документах наводяться таблиці співвідношення різних шкал оцінювання, основні формули розрахунку фінальних балів та процеси ліквідації заборгованостей, заохочення здобувачів до отримання вищого балу тощо. Документ є доступним для громадськості та прозорим. Під час спілкування зі здобувачами та викладацьким складом було зазначено що контрольні заходи для аспірантів можуть виконуватися згідно з індивідуальним навчальним планом аспіранта. http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2018/Polozhennja_pro_sistemu_otsinjuvannja.pdf

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

На момент проведення акредитаційної експертизи стандарт вищої освіти за спеціальністю 103 Науки про землю, рівню доктор філософії відсутній. Визначена у ОНП форма атестації (відкритий захист дисертаційної роботи) відповідає чинним нормативним документам.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Проведення контрольних заходів регулюють «Положення про систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти в Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка» та «Положення про організацію освітнього процесу» норми яких є чіткими, зрозумілими і прозорими. Проведення

контрольних заходів для аспірантів є гнучким, при спілкуванні зі здобувачами аспірантського та попередніх рівнів навчання було зазначено що конфлікти ситуації були відсутні. До навчального процесу, а також оцінювання активно залучена онлайн платформа Moodle, здобувачі надали багато позитивних коментарів щодо користування цією системою. Врегулювання конфліктних ситуацій відбувається за допомогою «Положення щодо врегулювання конфліктних ситуацій у ТНПУ ім. В. Гнатюка» http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2019/Polozhennia_shchodo_vrehuliuvannia_konfliktnykh_sytuatsii.pdf. Регулярні заходи щодо оцінювання якості освіти очима здобувачів проводить також студентське самоврядування. Повторне проходження контрольних заходів і оскарження результатів оцінювання регулює «Положення про систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти». Дозволяється 2-разове перескладання іспиту та відпрацювання окремих тем до закінчення модулю. Усі дані щодо повторного проведення контрольних заходів оприлюднюються на сайті, та є прозорим та доступним <http://info.elr.tnpu.edu.ua/geo> На час проведення експертизи викладацький склад та здобувачі не мали прецедентів щодо конфлікту інтересів та оскарження результатів контрольних заходів.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Під час експертизи було встановлено, що політика і процедури дотримання академічної доброчесності зображені в Кодексі честі Тернопільського національного педагогічного університету, Положенні про запобігання і виявлення академічного плагіату та інших видів академічної недоброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів вищої освіти Тернопільського національного педагогічного університету та у Положенні про запобігання і виявлення академічного плагіату та інших видів академічної недоброчесності у навчально-методичній та науково-дослідній роботі працівників. Усі документи є прозорими та доступними за посиланням <http://tnpu.edu.ua/naukova-robita/akadem-chna-dobrochesn-st.php> Також під час спілкування зі здобувачами та викладацьким складом було встановлено що у ЗВО існує спеціальний відділ запобігання плагіату де здобувачі можуть безкоштовно проводити перевірки своїх наукових напрацювань на платформі Unicheck, також існують додаткові вільні платформи що використовуються у поточному контролі. Для прискорення процедури контролю використовується онлайн платформа Moodle. Здобувачі підписують декларацію про академічну доброчесність. На момент проведення експертизи не було виявлено випадків порушення академічної доброчесності.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

У ЗВО існує партнерська програма із платформами з запобігання плагіату, що дозволяє бюджетно для ЗВО та безкоштовно для здобувачів підтримувати високий рівень академічної доброчесності. Використання онлайн платформи Moodle для контакту здобувач-ЗВО дозволяє пришвидшити процедуру контролю наукових робіт, публікацій тощо. Існування окремого підрозділу з питань доброчесності забезпечує достатній рівень неупередженості з боку ЗВО

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Недоліків під час експертизи не виявлено, рекомендуємо створення комісії для вибіркового мануального контролю на плагіат

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Освітньо-професійна програма у контексті Критерію 5 повністю відповідає вимогам по всім чотирьом підкритеріям. При цьому слабкі сторони та недоліки, не виявлені, що дає змогу оцінити відповідність критерію 5 на рівні А.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Академічна та професійна кваліфікація викладачів, які забезпечують освітні компоненти ОНП відповідає вимогам Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності та забезпечує досягнення визначених ОНП цілей та програмних результатів навчання. За результатами аналізу таблиці «Зведена інформація про викладачів ОНП «Науки про Землю» встановлено, відповідність викладачів і дисциплін, які вони викладають. До реалізації ОНП залучено НПП географічного факультету та інших структурних підрозділів Університету. До викладання на ОНП залучаються НПП з науковим ступенем і вченим званням, що відповідають цілям затвердженої програми. Професійна кваліфікація НПП, задіяних до реалізації нормативних освітніх компонентів ОНП підтверджується наявністю за останні п'ять років наукових публікацій у періодичних виданнях, які включені до наукометричних баз Scopus та (або) Web of Science (Б. Буяк, А. Клименко, Л. Кондрацька, О. Косович, М. Сивий, Г. Терещук); наявністю виданих підручників (навчальних посібників) або монографій (Б. Буяк, Л. Кондрацька, О. Косович, Я. Мариняк, М. Сивий, Г. Терещук, Л. Царик); виконанням функцій наукового керівника або відповідального виконавця наукової теми (проекту), або головного редактора/члена редакційної колегії наукового видання, включеного до переліку наукових фахових видань України (А. Клименко, Л. Кондрацька, Я. Мариняк, М. Сивий, Г. Терещук, Л. Царик); участю в атестації наукових працівників як наукового керівника, офіційного опонента або члена спеціалізованої вченої ради (Б. Буяк, А. Клименко, О. Косович, Я. Мариняк, М. Сивий, Г. Терещук, Л. Царик); науковим консультуванням установ, підприємств, організацій (М. Сивий, Л. Царик) тощо. Всі НПП, які реалізують ОНП мають публікації у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України, були учасниками вітчизняних і закордонних стажувань, мали виступи на всеукраїнських і міжнародних наукових конференціях.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Конкурсний добір викладачів ОНП базується на принципах публічності, відкритості, демократичності та здійснюється відповідно до умов, визначених у Порядку проведення конкурсу при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів) (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2020/Poriadok_provedennia_konkursu_pry_zamishchenni_vakantnykh_posad_naukovo_pedagogichnykh_pratsivnykiv_ta_ukladannia_z_nymy_trudovykh_dohovoriv.pdf). Під час проведення конкурсу враховується професіоналізм НПП та спроможність забезпечити викладання відповідно до цілей ОНП. Якість професійної діяльності НПП визначається щороку за рейтинговою системою, оцінюється освітня, наукова, міжнародна та культурно-масова діяльність (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2019/Polozhennia_pro_reitynhove_otsiniuvannia_profesiinoi_dialnost_i_naukovo_pedagogichnykh_pratsivnykiv.pdf). Результати рейтингування оприлюднюються у вигляді рейтингових списків на офіційному сайті ЗВО з 2015 р. (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/vnutr-shn-zabezpechennya-yakost-osv-ti.php) та враховуються при проведенні конкурсів на заміщення вакантних посад, при укладанні строкових трудових договорів. За результатами рейтингування також здійснюється преміювання НПП. Під час зустрічей з академічним персоналом та адміністративними службами встановлено, що конкурсний відбір викладачів проводиться на засадах відкритості, гласності, об'єктивності та неупередженості. Аспіранти через своїх представників у колегіальних органах управління приймають участь у конкурсному відборі НПП.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Під час роботи експертної групи встановлено факт залучення роботодавців до реалізації освітнього процесу на етапі його планування, організації та реалізації. На зустрічі з адміністрацією, гарантом, аспірантами, а також представниками стейкхолдерів і роботодавців встановлено, що ЗВО залучає роботодавців до участі у Програмній раді спеціальності 103 «Науки про Землю», що діє на географічному факультеті (С. Філюк, І. Грищук, С. Добровольська, Л. Бицюра). Роботодавці та стейкхолдери беруть участь на засіданнях Програмної ради із розробки та оновлення ОНП. ЗВО має укладені договори про співпрацю з потенційними роботодавцями. В ЗВО напрацьовані зв'язки із закладами освіти та установами Тернопільської, Хмельницької, Івано-Франківської та Рівненської областей щодо підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії. На жаль, більшість представників роботодавців представляють підприємства/установи які не є звичайними місяцями працевлаштування випускників спеціальності «Науки про Землю» (відділення економіки і туризму коледжу, кафедра туризму та краєзнавства і асоціація туристичного бізнесу, тощо), а швидше є працедавцями для програм спеціальностей Туризм, Географія, Середня освіта, Професійна освіта.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

На постійній (контрактній) основі представники від роботодавців до навчального процесу не залучаються. Разом з тим, на географічному факультеті щорічно відбуваються науково-практичні конференції, відкриті лекційні заняття, тренінги, та семінари із залученням науково-педагогічних працівників ЗВО України, представників управлінських структур, туристичних, екологічних організацій. У ЗВО є поширеною практика наукового консультування здобувачів вищої освіти, щодо їх дисертаційних досліджень науковими (науково-педагогічними) працівниками інших ЗВО України. Так аспірант Т. Черешнюк отримав відповідне консультування д.геогр.н., доц. М. Заячука (Чернівецький національний університет імені Ю. Федьковича, довідка № 179, від 13.05.2020 р.), аспірант І. Кузик отримав наукову консультацію та рекомендації щодо дисертації від д.геогр.н., проф. В. Фесюка (Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки). Також, за даними отриманими від наукових керівників, на безоплатній основі до реалізації ОНП залучаються наукові співробітники об'єктів природно-заповідного фонду Тернопільської та Хмельницької областей. До проміжної атестації під час складання семестрових іспитів та звітів аспірантів на безоплатній основі залучаються співробітники Управління державної екологічної інспекції у Тернопільській області та Управління туризму Тернопільської ОДА.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Аналіз документів, сайту ЗВО, зустріч з адміністрацією та НПП переконує, що у ЗВО існує дієва система заходів професійного зростання та розвитку викладачів. З цією метою прийнято «Програму професійного розвитку викладачів ТНПУ імені В. Гнатюка» (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2019/Programa_profesijnoho_rozvytku_vykladachiv.pdf). «Програма» реалізується спільно із вітчизняними та зарубіжними партнерами Університету, з якими укладено угоди (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2019/perelik_ustanov_partneriv.pdf). Для створення належних умов професійного розвитку і наукових пошуків в ЗВО є вільний доступ до наукових видань наукометричних баз Web of Science та Scopus. Університетом також надається матеріальна підтримка для НПП які проходять стажування за кордоном. Закордонні стажування за темою «Інновації у вищій освіті: світові тенденції та регіональний досвід» в Академічному товаристві ім. М. Балудянського (Словаччина) пройшли доц. А. Кузишин, доц. Я. Мариняк, доц. Н. Стецько. Гарант ОНП Л. Заставецька пройшла стажування за темою «The innovative Methods and Technologies of Teaching: The Newest in the European Educational Practice» у Вищій Школі Лінгвістичній (Польща). Вказані НПП підтвердили, що набуті під час стажування знання використовуються при підготовці лекційних та практичних занять, а також ураховуються при підготовці наукових публікацій. Гарант ОНП Л. Заставецька у 2020 р. отримала вчене звання професора.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

У ЗВО напрацьована система матеріального та морального заохочення викладачів. Матеріальна підтримка з боку ЗВО для викладачів надається згідно «Положення про порядок преміювання працівників ТНПУ» (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2017/Polozhennya_pro_poryadok_premiyuvannya_pratsivnykiv.pdf) та «Положення про стимулювання науково-педагогічних працівників університету за особливі досягнення у науковій роботі та високий рівень оприлюднення результатів наукових досліджень» (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2020/Polozhennya_pro_stymuljyvannya_naukovo_pedagogichnyh_pratsivnykiv.pdf). Під час зустрічі з гарантом, викладачами та науковими керівниками було підтверджено інформацію отриману від адміністрації ЗВО щодо системи матеріальної підтримки НПП. В ЗВО процедура представлення та проведення нагородження заохочувальними відзнаками ЗВО визначена «Положенням про заохочувальні відзнаки ТНПУ» (<http://www.tnpu.edu.ua/naukova-robota/public%20information/vidznaku.pdf>). Більшість НПП відзначені нагородами ЗВО, міської ради та обласної державної адміністрації, Міністерства освіти і науки України тощо. Зі слів проректора з наукової роботи з'ясовано, що адміністрація стимулює професорсько-викладацький склад до публікаційної активності у виданнях які індексуються у наукометричних базах, що рекомендовані МОН України, шляхом зменшення навантаження.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Академічна та професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації ОП, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей. Наявна система оцінки якості професійної діяльності НПП, яка визначається щороку за рейтинговою системою. Наявні угоди про співпрацю з роботодавцями, представники яких залучаються до реалізації ОНП. Практика консультування здобувачів вищої освіти НПП інших ЗВО. З метою професійного розвитку НПП успішно реалізується «Програма професійного розвитку викладачів». Дієва система матеріального та морального мотивування та стимулювання викладачів. Університет має власну систему стимулювання НПП за особливі досягнення у науковій роботі та високий рівень оприлюднення результатів наукових досліджень.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Частота залучення до аудиторних занять професіоналів-практиків, представників роботодавців є невисокою та нерегулярною. Рекомендуємо розробити план залучення представників роботодавців до аудиторних занять, що є необхідною умовою підвищення якості підготовки здобувачів. Також слід звернути увагу на відповідність окремих роботодавців предметній області ОНП та їх зацікавленості у випускниках програми третього рівня вищої освіти

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

ОНП за критерієм в цілому корелює із якісними характеристиками. Недоліки не є суттєвими та не впливають на загальну відповідність критерію.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Матеріально-технічне забезпечення є достатнім для реалізації ОНП, що було встановлено ЕГ під час презентації ректором та гарантом матеріально-технічної бази ЗВО та зустрічей з НПП, здобувачами освіти і роботодавцями. Навчальний процес за ОНП використовує матеріально-технічну географічного факультету та інших структурних підрозділів Університету, який розміщується у 8 навчальних корпусах та має 5 гуртожитків. ЗВО має надзвичайно якісний аудиторний фонд, центр дистанційного навчання, конференц-зали (з яких в одному установлено обладнання, що дозволяє здійснювати синхронний переклад на 5 мов), більше 50 комп'ютерних аудиторій, центри комп'ютерного тестування, зал інтернет-ресурсів для роботи аспірантів, освітній хаб, центр лідерства, центр освітніх та психологічних інтерактивних технологій, наукова бібліотека, культурно-мистецький центр «Світлиця», актовий зал тощо. Більше 100 аудиторій університету обладнано різними комплектами мультимедійного обладнання. Всі кафедри географічного факультету забезпечені аудиторіями з мультимедійними проекторами. З метою успішної реалізації ОНП на факультеті тривалий час функціонує науково-дослідна лабораторія «Моделювання еколого-географічних систем» та геологічний музей. Університет має у своєму розпорядженні польові навчально-наукові бази (геостанціону у селі Дзвенигород та Ботаніко-ентомологічний заказник «Голиця» у с. Гутисько). Проектування та удосконалення ОНП й програм навчальних дисциплін враховує можливості лабораторних фондів ЗВО (географічний та хіміко-біологічний факультети) й спеціалізованого програмного забезпечення. Наукова бібліотека забезпечує інформаційними ресурсами потреби усіх учасників освітнього процесу. За результатами акредитаційної експертизи встановлено, що наявна матеріально-технічна база є достатньою для реалізації освітніх потреб здобувачів; опитування здобувачів щодо виявлення їх потреб та інтересів проводяться та враховуються. В рекреаціях географічного факультету на прохання здобувачів освіти (за результатами опитування щодо задоволеності освітнім середовищем) обладнано зону відпочинку.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

ЗВО забезпечує безоплатний доступ для всіх учасників освітнього процесу з реалізації ОНП до інфраструктури та інформаційних ресурсів, які заявлені у самоаналізі та звіті ЕГ. Кафедри географічного факультету володіють необхідним програмним забезпеченням, що використовується здобувачами освіти у процесі опанування освітніх компонентів та підготовки дисертацій. Усі навчальні корпуси та гуртожитку забезпечені вільним доступом до Wi-Fi. Інформаційний супровід освітньої і наукової складових ОНП здійснює також Наукова бібліотека Університету, у структурі якої функціонує 2 електронні читальні зали та читальний зал електронних ресурсів. За результатами співбесіди зі здобувачами встановлено, що наповнення фондів Наукової бібліотеки повністю відповідає потребам освітніх компонентів ОНП та їх науковим дослідженням. Функціонує веб-сайт бібліотеки, електронний каталог, інституційний репозитарій, доступ до електронних видань наукометричної бази Scopus та Web of Science, учасники навчального процесу мають вільний доступ як до ресурсів бібліотеки, так і до репозитарію, наукометричних баз даних.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Освітнє середовище Університету загалом та географічного факультету на якому реалізовується ОНП є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти та дає можливість задовольнити їх потреби та інтереси. Безпечність освітнього середовища забезпечена правилами та інструкціями з охорони праці та техніки безпеки під час роботи в аудиторіях, лабораторіях, комп'ютерних класах, гуртожитках тощо. Університет володіє мережею спортивно-оздоровчої інфраструктури (спортивні зали, майданчики, тенісні корти), закладами харчування з-поміж яких їдальня на 350 місць та медичним пунктом. Гуртожитки Університету визнані Департаментом освіти і науки Тернопільської ОДА як кращі студентські гуртожитки на території області. В Університеті упродовж останніх років реалізовано ряд інфраструктурних проєктів, а саме «Біблійний сад», «Мистецька алея», «Дитяча мрія», «Смайлик – ТНПУ», «Медіа-студія», «Музей спортивної слави Університету», «Клуб успішних людей» тощо. Соціально-побутові потреби здобувачів забезпечує студентське містечко університету. ЗВО вирішує проблеми безпечності психічного здоров'я здобувачів вищої освіти (діє Соціально-психологічна служба - http://tnpu.edu.ua/vyhovna%20robota/sps.php?sphrase_id=17411). Із початком карантину та упровадження обмежувальних заходів в Університеті придбано та встановлено 10 дезінфікуючих рамок на входах до навчальних корпусів та гуртожитків. Зустріч зі здобувачами вищої освіти та представниками ОСС засвідчила їх задоволеність освітнім середовищем, яке створене в Університеті, а соціально-побутова інфраструктура забезпечує потреби та інтересів здобувачів освіти.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

ЗВО згідно «Положення про організацію освітнього процесу», «Положення про систему оцінювання навчальних досягнень студентів» та «Правил внутрішнього трудового розпорядку» забезпечує освітню, організаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів освіти. Освітню підтримку здобувачів освіти здійснюють кафедри географічного факультету, відділ аспірантури та докторантури інші структурні підрозділи. Науковий супровід здійснюють науковий відділ, міжнародний відділ, наукова бібліотека тощо. Інформаційна підтримка здобувачів з освітніх питань є достатньою, інформування з позаосвітніх питань також організоване на належному рівні. Консультативна та соціальна підтримка здійснюється з приводу працевлаштування. Соціальна підтримка здобувачів здійснюється ОСС та Радою молодих учених. На веб-сайті університету розміщена достатня інформація щодо порядку організації освітнього процесу, наукової та міжнародної діяльності в ТНПУ. У відділі аспірантури й докторантури складено графік консультацій та індивідуальних занять з навчальних дисциплін, що сприяє розв'язанню проблем, які виникають в ході навчання, ліквідації академічної заборгованості здобувачів вищої освіти, підвищенню рівня їх успішності. Спількування зі здобувачами освіти виявило належний рівень їх консультативної підтримки, питання вирішуються своєчасно та в повній мірі забезпечують їх потреби.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

На ОНП не навчаються особи з особливими освітніми потребами. Разом з тим, у ЗВО напрацьовано систему заходів щодо супроводу осіб з інвалідністю та інших осіб з особливими освітніми потребами. Впродовж останніх років Університет упроваджує інклюзивну політику в усі сфери свого функціонування (http://tnpu.edu.ua/news/2559/?sphrase_id=17412). Вхід до центрального корпусу Університету обладнано пандусом, створено Інклюзивно-ресурсний центр, розміщені таблички для контактної орієнтації «входу» та «виходу», для орієнтації початку та кінця сходів нанесено розмітку. Фокус-група ОСС та Ради молодих учених підтвердила факт існування додаткової підтримки для осіб з особливими освітніми потребами (здобувачів, що мають дітей, здобувачів вимушених переселенців та ін.).

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Процедура вирішення конфліктних ситуацій структурована з урахуванням діяльності адміністрації ЗВО, адміністрації географічного факультету, ОСС та Ради молодих учених. Діяльність університету базується на принципах дотримання демократичних цінностей свободи, справедливості, рівності прав і можливостей, інклюзивності, толерантності, недискримінації, відкритості та прозорості. Процедура вирішення конфліктних ситуацій регламентується «Положенням щодо врегулювання конфліктних ситуацій у ТНПУ ім. В. Гнатюка» (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2019/Polozhennia_shchodo_vrehuliuvannia_konfliktnykh_sytuatsii.pdf). Усі учасники освітнього процесу відзначили послідовне дотримання академічної доброчесності, вони обізнані з процедурами вирішення конфліктних ситуацій, що пов'язані з сексуальними домаганнями, фактами недоброчесності, хабарництва, порушення правил поведінки, дискримінацією та корупцією.

В Університеті діє електронна скринька довіри, де усі учасники освітнього процесу можуть подати свої скарги. Під час реалізації ОНП скарг пов'язаних з дискримінацією чи корупцією не надходило.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Фінансові та матеріально-технічні ресурси (аудиторний фонд, наукова бібліотека, інша інфраструктура тощо), а також навчально-методичне забезпечення ОНП гарантують досягнення визначених цілей та результатів навчання. ЗВО забезпечує безоплатний доступ усіх учасників освітнього процесу до відповідної інфраструктури. Вільний доступ до наукометричних баз даних. Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів освіти. Позитивною практикою є проведення паралельного опитування ОСС здобувачів освіти щодо їх задоволення освітнім середовищем. ЗВО забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів освіти. Розроблено порядок вирішення конфліктних ситуацій.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

ЗВО рекомендовано продовжувати забезпечення відповідним обладнанням та устаткуванням НДЛ «Моделювання еколого-географічних систем» відповідно до профілю ОНП «Науки про Землю» (вивчення фізичних властивостей, структури та хімічного складу компонентів геосфер – ґрунту, води, атмосфери, порід).

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

ОНП за критерієм в цілому корелює із якісними характеристиками. Недоліки не є суттєвими, відомі ЗВО і вже ним ліквідовуються

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Ключовими документами які регулюють питання розроблення, моніторингу і перегляду освітніх програм є «Положення про організацію освітнього процесу», «Положення про проектні групи та групи забезпечення спеціальності з розроблення і супроводження освітніх програм», «Положення про стейкхолдерів освітніх програм», «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості», «Інституційна модель системи внутрішнього забезпечення якості освіти» які, разом із іншими документами щодо якості освітнього процесу, доступні за посиланнями: http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/dokumenty-shcho-stosuyutsya-organ-zats-osv-tnogo-protsesu-v-tnpu.php і http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/vnutr-shn-zabezpechennya-yakost-osv-ti.php. Основні функції із розроблення, перегляду і моніторингу освітніх програм покладено на гарантів освітніх програм і проектні групи. До процедур перегляду залучаються групи забезпечення спеціальності, одним із основних завдань яких є оцінка актуальності «освітньої програми та відповідність її стандартам, чинним нормативним документам, рекомендаціям МОН України, вимогам роботодавців та студентської спільноти». На рівні університету загальні функції моніторингу якості освітнього процесу покладені на Центр забезпечення якості освіти (<http://tnpu.edu.ua/about/pidrozdily/monitoring/>), навчально-методичний відділ (<http://tnpu.edu.ua/about/pidrozdily/navchalno-metodychny/navchalno-metodychny.php>), та комісію з внутрішнього забезпечення якості освіти (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/Vchena_rada%2018-19/%D0%9A%D0%BE%D0%BC%D1%96%D1%81%D1%96%D1%8F%20%D1%8F%D0%BA%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96.jpg). Основними дорадчими органами є Програмова рада спеціальності і Рада стейкхолдерів (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/rada-steykholder-v.php). Основну відповідальність за зміст і успішність програми несе її гарант (він же - керівник проектної групи), серед обов'язків якого – обґрунтування необхідності запровадження нової ОП, визначення компетентностей фахівця, взаємодія із стейкхолдерами, розробка програми і навчального плану, моніторинг освітньої програми, підготовка проектів внесення змін до програми (у тому числі за пропозиціями стейкхолдерів), ініціація припинення діяльності за програмою. Перегляд ОП повинен відбуватись не менше одного разу на рік. Дана ОНП була запроваджена у 2016/2017 навчальному році і зорієнтована на підготовку географів – фахівців з конструктивної географії, суспільної географії, географії рекреації і туризму. Перегляд

програми, у повній відповідності до затверджених процедур, здійснювався у 2017, 2019 і 2020 роках, і стосувався запровадження змін до програми за пропозиціями працевлаштованих та учасників освітнього процесу. На жаль, до завершення 2019/2020 н.р. жодна із визначених у діючих порядках інституцій (в першу чергу – група забезпечення спеціальності) не відреагувала на Постанову КМУ № 53 від 01.02.2017 р., і не вносила пропозицій щодо приведення ОНП у відповідність до предметної області спеціальності.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Здобувачі освіти за програмою підтверджують, що вони подають свої пропозиції щодо покращення ОНП не тільки безпосередньо викладачам навчальних дисциплін, але й шляхом анонімного дистанційного опитування. Крім того, один із здобувачів освіти ОНП (І.Р.Кузик) із 2019 року входить до складу Програмової Ради спеціальності «Науки про Землю» яка двічі на рік аналізує стан реалізації програм за спеціальністю і вносить пропозиції щодо корекції програм загалом і їх освітніх компонентів зокрема. Крім того представники студентського самоврядування включені до складу вчених рад факультетів та ЗВО і беруть участь у прийнятті остаточних рішень за програмою.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Роботодавці входять до складу Програмової Ради спеціальності «Науки про Землю», яка виконує дорадчі функції, а також до складу Ради Стейкхолдерів (http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/rada-steykholder-v.php) члени якої регулярно беруть участь в оцінюванні освітніх програм і освітньої діяльності у структурних підрозділах шляхом опитування. Повноваження Ради стейкхолдерів визначає «Положення про стейкхолдерів освітніх програм», а Програмової ради – «Інституційна модель системи внутрішнього забезпечення якості освіти». Експертна група ознайомилась із результатами опитувань роботодавців та із пропозиціями Програмової Ради спеціальності «Науки про Землю» від 12.11.2019 р.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Питання працевлаштування випускників і налагодження зворотного зв'язку із випускниками (у тому числі шляхом анкетування) координує Центр забезпечення якості освіти. За даною програмою випусків ще не було. Зустріч із випускниками аспірантури географічного факультету минулих років засвідчила наявність у гарант ОНП, кафедр і керівництва факультету досвіду й напрацьованих форматів зв'язку з випускниками, як під час зустрічей, так в інших формах комунікацій: інтернет-спільноти, взаємні консультації, залучення в якості роботодавців.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

В ході зустрічей зі здобувачами, НПП, роботодавцями, адміністрацією й керівництвом факультету та ЗВО встановлено, що виявлення недоліків в освітній програмі і освітній діяльності та реагування на забезпечується, як і у ряді інших ЗВО України, запровадженою п'ятирівневою інституційною моделлю системи внутрішнього забезпечення якості освіти (http://tnpu.edu.ua/about/pidrozdzily/monitoring/Instytutsiina_model_systemy_vnutrishnoho_zabezpechennia_jakosti_TNPU.pdf), яка розмежовує права і відповідальність здобувачів освіти, викладачів, гарантів програм, факультетів, загально-університетських структур і керівництва університету. Регулярні опитування студентів надають своєчасну додаткову інформацію щодо якості освітньої діяльності і реалізації освітніх програм. Виявлені за ОНП недоліки слід пояснити недоопрацьованістю правил формування групи забезпечення спеціальності і недостатнє врахування предметної області спеціальності при відборі працевлаштованих до дорадчих органів.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація ОНП «Науки про Землю» проводиться вперше. Серед пропозицій Національного агентства під час розгляду акредитаційних справ у 2019 році особливих/специфічних зауважень і рекомендацій висловлено не було.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Ректорат, Вчена рада ЗВО, загально-університетські структурні підрозділи, керівництво факультетів приділяють значну увагу формуванню культури якості і ініціюють/заохочують залучення до процедур забезпечення якості всіх учасників освітнього процесу та зовнішніх стейкхолдерів, адже ефективна розбудова системи внутрішнього забезпечення якості і запровадження новаторської її інституційної моделі можливе тільки за умови активної свідомої участі у її роботі всіх зацікавлених сторін. Створення робочих і дорадчих органів на всіх рівнях (Центр забезпечення якості освіти, Комісія з внутрішнього забезпечення якості освіти, Рада стейкхолдерів університету, факультетські комісії із внутрішнього забезпечення якості освіти, Програмові ради спеціальностей) та регулярні опитування здобувачів освіти і роботодавців сприяють розвитку культури якості, формуванню корпоративної та індивідуальної відповідальності всіх учасників.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка послідовно розробляє і вдосконалює внутрішню систему забезпечення якості. Розроблені й запроваджені процедури моніторингу якості освітнього процесу – чіткі й зрозумілі усім учасникам. ЗВО сприяє розвитку культури якості у всіх зацікавлених сторін, у тому числі за даною освітньою програмою

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

ЗВО слід продовжити розбудову багаторівневої системи забезпечення якості і посилити в ній моніторингову функцію загальноуніверситетських підрозділів (4-й рівень моделі).

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ОП та освітня діяльність в цілому відповідають зазначеному критерію. ЗВО впроваджує нові практики і процедури. Виявлені недоліки не є критичними.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу в ТНПУ регулюються наступними документами: Правилами внутрішнього трудового розпорядку»
http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2018/Pravyla_vnutrishnoho_trudovoho_rozporiadku.pdf,
«Стратегічним планом розвитку»
http://www.tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2016/Strategichnyj_plan_rozvytku_TNPU.pdf, «Стратегію інтернаціоналізації»
<http://tnpu.edu.ua/vyhovna%20robota/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%8F%20%D1%96%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97.pdf>, «Положенням про організацію освітнього процесу»
http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2020/Polozhennia_pro_orhanizatsiiu_osvitnoho_protseesu.pdf,
«Положенням про підготовку фахівців із застосуванням дуальної форми здобуття освіти»
http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/Vchena_rada%2018-19/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D0%B4%D1%83%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%83%20%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D1%83.pdf,

«Положенням про дистанційне навчання» <http://info.elr.tnpu.edu.ua/home/distance>, «Положенням про підготовку науково-педагогічних та наукових кадрів в аспірантурі та докторантурі» http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2017/Polozhennia_pro_pidhotovku_naukovo-pedahohichnykh_ta_naukovykh_kadriv_v_aspiranturi_i_doktoranturi_universytetu.pdf.pdf, «Положенням про запобігання і виявлення плагіату та інших видів академічної нечесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів вищої освіти» <http://tnpu.edu.ua/naukova-robota/akadem-chna-dobrochesn-st.php>, та іншими документами. Усі приведені документи є прозорими та у вільному доступі. Під час спілкування зі здобувачами вищої освіти та викладацьким складом не було виявлено порушень стосовно даних правил.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін.

На момент проведення експертизи посилання надане у відомостях не працювало http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/propozit-s-ta-zauvazhennya-steykholder-v.php. На запит щодо коментарів стейкхолдерів було отримане посилання з коментарями щодо ОНП «Науки про Землю» http://tnpu.edu.ua/about/pidrozdily/monitoring/Zauvazhennja_steykholderiv_shodo_ONP_103_Nauky_pro_Zemlju.pdf. Експертною комісією не знайдено доступної відкритої форми для надання рекомендацій чи коментарів стосовно проектів чи ОП на сайті ЗВО.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Під час спілкування зі здобувачами та стейкхолдерами було виявлено що цілі, очікування та компоненти навчання є зрозумілими та прозорими, опис програм аспірантів міститься за посиланням <http://info.elr.tnpu.edu.ua/onp> та 103 Науки про землю <https://drive.google.com/file/d/oB-ou7qsHf3MqX3hWTotMcEVqR3M/view>

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

В цілому діяльність ЗВО прозора і публічна. Вся необхідна інформація знаходиться у відкритому доступі на сайті університету та факультету і є зрозумілою для усіх стейкхолдерів. Технічне забезпечення інформування усіх сторін є на достатньо високому рівні. Залучення партнерських ЗВО та співпраця із муніципальною владою надає бонусні бали здобувачам у майбутньому пошуку робочого місця.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Під час експертизи не було знайдено можливості для швидкого зворотного зв'язку по тому чи іншому питанню на сайті ЗВО. Рекомендуємо зробити швидко відкриту форму для надсилання коментарів, запитань та рекомендацій.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

За результатами експертної оцінки визначено, що ОП має значний рівень узгодженості із якісними характеристиками за критерієм 9, виявлені недоліки не є суттєвими і легко виправляються.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності за ОНП. Аналіз навчального плану засвідчив включення як дисциплін за спеціальністю так і тих, що забезпечують формування методологічних («Організація наукової діяльності», «Філософія: історико-філософські та сучасні параметри знання») і викладацьких («Педагогічна антропологія») компетентностей здобувачів. Формуванню викладацьких компетентностей сприяє також виробнича асистентська практика обсягом 8 кредитів. Мовна підготовка здобувачів здійснюється у межах ОК «Академічно і професійно-орієнтоване спілкування англійською (німецькою, французькою) мовою». Формування компетентностей та культури інтелектуальної власності включено до складу різних освітніх компонентів, у тому числі вибіркових. Освітню підтримку наукового дослідження кожен аспірант може отримати як із певних обов'язкових дисциплін, а також і з вибіркових дисциплін, які пропонуються різними кафедрами університету, тому аспіранти мають широкий спектр вибору. Так темі дисертаційного дослідження аспіранта Черешнюка Т. відповідає нормативна навчальна дисципліна «Методи суспільно-географічних досліджень», а Кузика І. – «Актуальні проблеми конструктивної географії». Каталог вибіркових дисциплін та їх описи розміщені на сайті Університету (http://tnpu.edu.ua/navchannya/dystsypyny/PhD/kataloh_103.pdf). Під час зустрічі зі здобувачами освіти встановлено, що вони мали право обирати дисципліни і з інших освітніх програм. Загалом аналіз ОНП та проведені в ході акредитаційної експертизи зустрічі дозволяють зробити висновок, що освітня складова ОНП сприяє забезпеченню підготовки аспірантів до дослідницької діяльності. Під час бесіди у фокус-групах здобувачів з'ясовано, що зміст ОНП відповідає їх науковій діяльності, а наукові керівники здійснюють постійний консультативний супровід аспірантів в аспекті адекватної оцінки ними власних наукових надбань, якісного виконання і захисту дисертацій. На сайті ТНПУ (<http://tnpu.edu.ua/naukova-robota/asp-ranti-doktoranti.php>) розміщена інформація про кожного здобувача, їх досягнення.

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

Вивчення наданих матеріалів щодо напрямів наукової діяльності аспірантів і напрямів досліджень наукових керівників, а також співбесіди у фокус-групах з науковими керівниками показали відповідність напрямів досліджень. Було встановлено, що ЗВО здійснює підготовку науково-педагогічних кадрів у галузі географії (конструктивна географія та раціональне використання природних ресурсів і економічна та соціальна географія) ще з 1994 р. За цей час на географічному факультеті сформувалися визнані в Україні наукові школи проф. О. Заставецької та проф. Л. Царика. (<http://pnpu.edu.ua/school-science>). Аспіранти виявляють бажання працювати у напрямках цих наукових шкіл (у напрямку наукової школи проф. Л. Царика працює аспірант І. Кузик, а в напрямку наукової школи проф. О. Заставецької працює аспірант Т. Черешнюк (науковий керівник доц. А. Кузисин). Наукові керівники здобувачів освіти (проф. Л. Царик та доц. А. Кузисин) є активними дослідниками. Аналіз списку публікацій наукових керівників за останні 5 років та ключових слів їх статей свідчать про відповідність публікацій напрямам наукової діяльності аспірантів (Списки публікацій були надані експертній групі ЗВО). Наявні також спільні публікації наукових керівників і аспірантів, а за інформацією здобувачів у процесі наукової роботи вони використовують праці своїх наукових керівників. Також аспіранти беруть участь у міжнародних конференціях за напрямками, які відповідають напрямам досліджень наукових керівників. Отже, наукові керівники здобувачів освіти є активними дослідниками, мають публікації, дотичні до напрямку (тематики) дослідження аспірантів (Список публікацій наукових керівників за останні 5 років додається). Аналіз кадрового забезпечення кафедр географічного факультету та результати співбесіди із гарантом ОНП дозволяють зробити висновок, що ЗВО має власні можливості для створення разових рад щодо атестації здобувачів освіти відповідно до Постанови КМУ «Про проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії».

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

ЗВО забезпечує можливості для періодичних (два рази на рік) презентацій та обговорень проміжних результатів досліджень аспірантів. Так у грудні кожного року звіти аспірантів про стан виконання дисертаційного дослідження обговорюються на кафедрах географічного факультету, а в червні кожного року аспіранти звітують перед проректором з наукової роботи. Також ЗВО надає можливість аспірантам безкоштовно публікувати результати власних досліджень у фаховому виданні «Наукові записки ТНПУ. Серія географія» (категорія Б), засновником якого є Університет. Друк статей для аспірантів ТНПУ у цьому виданні безкоштовний. Географічний факультет упродовж терміну реалізації ОНП був організатором міжнародних, всеукраїнських та регіональних наукових форумів (конференцій, семінарів, круглих столів тощо), де здобувачі освіти мали можливість презентувати й апробувати результати власних досліджень. До форм матеріального забезпечення здобувачів ОНП належать також компенсаційні відшкодування за участь у наукових стажуваннях, поїздки на конференції тощо, які здійснюються профкомом здобувачів освіти та ОСС. Аспіранти у повній мірі забезпечені доступом до приміщень, наявного лабораторного та іншого обладнання, матеріалів, Інтернету, наукової літератури тощо.

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

Заклад забезпечує можливості для введення аспірантів у міжнародну академічну спільноту за спеціальністю та/або галуззю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах. Під час проведення інтерв'ювання було встановлено, що аспіранти обізнані із можливостями міжнародної академічної мобільності. Також щомісяця відділ міжнародної роботи здійснює аспірантам розсилку інформаційних листів, щодо міжнародних академічних можливостей. Долучення аспірантів до міжнародної академічної спільноти забезпечуються також завдяки їх участі у міжнародних конференціях, публікації у зарубіжних виданнях. ЗВО має ряд двосторонніх договорів про співпрацю з університетами ЄС, Туреччини та Китаю, зокрема з Вищою лінгвістичною школою у м. Ченстохова (Польща), Вищою педагогічною школою Каринтії ім. Франкеля (Австрія), Шеньянським педагогічним університетом (Китай), якими передбачено спільні дослідження, проведення семінарів, воркшопів і конференцій. Здобувач вищої освіти І. Кузик в рамках реалізації свого наукового дослідження мав закордонну поїздку до м. Зелена Гура (Польща), а аспірант Т. Черешнюк планує здійснити поїздку до Словаччини у другій половині 2020 р. У квітні 2020 р. на грантовій основі ЗВО отримав вільний доступ до 3800 онлайн-курсів на платформі Coursera в рамках проєкту Coursera for Campus. Здобувачі ОНП зареєстровані на навчання та перебувають в активній фазі проходження курсів. Здобувачі освіти мають як одноосібні так і спільні з науковими керівниками публікації у закордонних виданнях.

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

Наукові керівники аспірантів (проф. Л. Царик, доц. А. Кузишин) є активними дослідниками. У 2015-2019 роках під керівництвом проф. Л. Царика П. було виконано держбюджетні та госпдоговірні проєкти: Проєкт організації території НПП «Кременецькі гори» (2015 р.); Проєкт організації території НЗ «Медобори» (2015 р.); Проєкт організації території НПП «Дністровський каньйон» (2016 р.); Проєкт організації території РЛП «Загребелля» (2017); Проєкт організації території Білокриницького дендрологічного парку місцевого значення, 2018 рік. За матеріалами цих проєктів опубліковано 2 монографії (НПП «Кременецькі гори», РЛП «Загребелля»), прийнято участь у 5 міжнародних конференціях, опубліковано 4 статті, 3 тез. Матеріали досліджень залучено до підготовки 4-х навчальних посібників. Ці проєкти тісно пов'язані з тематикою дисертаційного дослідження аспіранта, що знайшло відображення у спільних 8 наукових працях (у тому числі 1 монографія). Доц. А. Кузишин в 2017 р. був учасником грантового проєкту «Вільна Україна Брауншвейг» (Німеччина) за тематикою «Громадська ініціатива заради здорового довкілля в Західній Україні», є співавтором монографії туристичної проблематики («Hotel industry in Poland and Ukraine – selected aspects of functioning, management and development», 2019 (Польща), автор низки посібників туристологічного спрямування («Історія туризму», «Міжнародний туристичний бізнес», «Міжнародний туризм»). В співавторстві зі здобувачем підготовлено 3 публікації. Результати наукової роботи керівників опубліковані у вигляді монографій, статей у фахових виданнях, статей у наукометричних виданнях Scopus та (або) Web of Science, статей у збірниках наукових праць тощо (Список надано ЗВО).

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

ЗВО приділяє значну увагу питанням академічної доброчесності в контексті недопущення плагіату. На сайті ЗВО створено розділ «Академічна доброчесність» (http://tnpu.edu.ua/naukova-robota/akadem-chna-dobrochesn-st.php?sphrase_id=17419). За даними ЗВО популяризацію принципів академічної доброчесності, їх впровадження в освітньо-наукову діяльність Університету здійснюють Комісія з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами та Група сприяння академічній доброчесності. Комісія з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами також виконує й наглядову та контролюючу функцію. Відповідно до законодавчих вимог в Університеті діє «Гаряча лінія» (pravo@tnpu.edu.ua), на яку здобувачі освіти та науково-педагогічні працівники можуть звернутися за інформаційною підтримкою щодо дотримання принципів академічної доброчесності та можливих її порушень. В університеті розроблено та впроваджена ряд локальних нормативно-правових документів, щодо забезпечення академічної доброчесності, а саме «Кодекс корпоративної культури», «Кодекс академічної доброчесності», «Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин», «Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами», «Положення про групу сприяння академічній доброчесності», «Положення про запобігання і виявлення плагіату та інших видів академічної нечесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів вищої освіти», «Положення про запобігання і виявлення плагіату та інших видів академічної нечесності у навчально-методичній та науково-дослідній роботі працівників», «Декларація про дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти», «Декларація про дотримання академічної доброчесності працівниками університету». Всі публікації аспірантів та наукових керівників безкоштовно проходять перевірку на плагіат за допомогою наявної програми UniCheck. Для учасників освітнього процесу загалом та здобувачів вищої освіти (аспірантів) зокрема регулярно проводяться заходи щодо

популяризації дотримання академічної доброчесності. Популяризацію політики академічної доброчесності здійснюють також ОСС та Рада молодих учених.

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності. Наукові керівники здійснюють постійний консультативний супровід аспірантів. Розміщення на сайті ЗВО інформації про кожного аспіранта. Наукова діяльність аспірантів відповідає напрямкові досліджень наукових керівників. Підготовка здобувачів освіти здійснюється у рамках сформованих наукових шкіл. Наявні спільні публікації наукових керівників і аспірантів. У ЗВО є «критична маса» дослідників, які спільно працюють в одному руслі наукового пошуку, тому ЗВО має можливості для створення разових рад щодо атестації здобувачів освіти. ЗВО є засновником профільного фахового видання «Наукові записки ТНПУ. Серія географія» (категорія Б). Результати наукової роботи здобувачів освіти та їх керівників опубліковані у виданнях, що індексуються у наукометричних базах Scopus та (або) Web of Science. Належний рівень дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

ЗВО рекомендовано посилити міжнародну активність аспірантів, зокрема впроваджувати систему академічної мобільності. Розглянути можливість запровадження практики проміжної атестації (звітування) аспірантів на засіданнях вченої (наукової) ради географічного факультету чи Університету.

Рівень відповідності Критерію 10.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

ОНП за критерієм в цілому корелює із якісними характеристиками. Недоліки не є суттєвими та не впливають на загальну відповідність критерію.

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Експертна група працювала згідно програми візиту. Під час роботи ЗВО забезпечив доступ до всіх необхідних документів і присутність усіх заявлених учасників фокус-груп

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

В

Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	E
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	A
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	A
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	B

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>38732 _ мобільність здобувачів.pdf</i>	CsK5qZSCxieb1MT9ayndf+5jN6JMrMNYW9jyYI7Tf dQ=
Додаток	<i>38732 _ Протоколи програмової ради.pdf</i>	cEJgwlCgK/lk74ur/w4grBzZc7nGOWJA/eZ5o+2c69 8=
Додаток	<i>ОНП Науки про Землю PhD (103) редакція 2020.pdf</i>	pUc/Ny+Wgto+wSHQd+pJOELGxllXAUGZyTTOpaQ Bgto=
Додаток	<i>програма візиту_38732 Науки про Землю (2020_07_09).pdf</i>	YhHSwc8PpduUsWVkfMjW/vfQ9El7/LnBMgSF+qR ymto=
Додаток	<i>38732 _ Кадрове забезпечення програми.pdf</i>	e8HjuK8acFmkjjjGqSI7IUOOTBNAtud9UkEHj3lAk WE=
Додаток	<i>Анкета для опитування здобувачів освіти.pdf</i>	NKkqgQtyiKBWeWWxrKh8CyUnRBt5m3Xg/p4NhB V4bFM=
Додаток	<i>38732 _ Інплан здобувачів.pdf</i>	V6vYcVbX8Md9afD5GYu6FWqD5moEsYcC1uqFz09 Dxe4=
Додаток	<i>38732 _ Наукові праці здобувачів.pdf</i>	bImmsyNjuU3UuYXSkz8qTSir96+yQYQBFEob4n1 Zds=
Додаток	<i>38732 _ Наукові праці наукових керівників.pdf</i>	/+P9p2i+hiFq7Vz3Gm5VUT9y2KOtTe1lu57wkXiC9r U=
Додаток	<i>38732 _ Протоколи визначення тем здобувачів.pdf</i>	Cvf3cKSBlu356+NazIoR2kzNPOl4WgBKw1/vzuiECF 8=

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Гожик Андрій Петрович

Члени експертної групи

Шевчук Сергій Миколайович

Рябчинський Микита Дмитрович